

КОРПОРАТИВНІ ПРАВА УЧАСНИКА ТОВАРИСТВА У ВИПАДКУ ВИХОДУ ЗІ СКЛАДУ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

У сучасних умовах ринкової економіки при створенні юридичної особи дуже важливе значення має формування статутного капіталу. Будь-яке новостворене підприємство не може здійснювати свою господарську діяльність без статутного капіталу, адже статний капітал складає основу власного капіталу підприємства і є необхідною умовою створення і функціонування будь-якої юридичної особи. Враховуючи роль, значення і функції статутного капіталу у фінансово-господарській діяльності, то можна сказати, що статутний капітал будь-якого підприємства повинен мати чітко встановлений розмір статутного капіталу та частки отримання дивідендів кожного з учасників. Щоб уникнути різних суперечних питань щодо формування статутного капіталу, розмір і частки фіксують в установчих документах. Дослідженням даного питання займаються вітчизняні науковці, такі як: Бурчєня О., Малік М., Петрик О., які зробили вагомий внесок у розвиток відносин права власності. Однак незважаючи на праці багатьох науковців є все ж таки багато невирішених питань. Тому слід детально вивчити порядок виходу учасника з товариства. Право на вихід з товариства – це безумовне суб'єктивне право учасника, спрямоване на одностороннє припинення корпоративних правовідносин з товариством. Право на вихід з товариства не обмежується установчими документами чи рішенням загальних зборів учасників товариства. Ключовим питанням виступає вихід учасника зі складу товариства та розрахунок належної йому частини майна. Законом України «Про господарські товариства» передбачено лише три шляхи виходу учасника з товариства:

- коли учасник виходить зі складу товариства за власним бажанням;
- відчуження учасником своєї частки у статутному капіталі товариства;
- виключення зі складу товариства.

Відповідно до ст. 148 ЦКУ учасник має право на вихід зі складу товариства в будь-який момент за умови письмово попередження про вихід за три місяці до виходу, при цьому вихід не може бути пов'язаний з відчуженням своєї частки. Таке повідомлення оформляється нотаріально. Вихід учасника з товариства. Вивчаючи питання виходу учасника з товариства, то можна сказати що право виходу з товариства законодавчо закріплено до всіх видів товариств, крім акціонерних товариств. Це можна прослідкувати у ЗУ «Про господарські товариства» ст. 54,65,71,77. У цих статтях наведена інформація про вихід з різних типів товариств, крім акціонерних. Недосконале правове врегулювання щодо порядку виходу учасника з акціонерного товариства піднімає ряд питань, серед яких:

- 1) які дії вважають виходом учасника з товариства;
- 2) з якої дати учасник вважається таким, що вийшов з товариства;
- 3) який алгоритм розрахунку вартості частки майна, що підлягає сплаті учаснику, який вийшов зі складу товариства;
- 4) як документально оформити вихід учасника зі складу товариства;
- 5) чи змінювати розмір статутного капіталу після виходу учасника з товариства;
- 6) чи потрібно переєструвати розмір статутного капіталу після виходу учасника;
- 7) яка кількість повідомлень (перше – про намір виходу з товариства; друге – повідомлення про вихід) складається учасником, який має намір вийти зі складу товариства.

Виходячи з ряду питань, можна зробити висновок що, законодавством не передбачено чіткий механізм виходу учасниками зі складу акціонерного товариства. Однак з цієї ситуації можна знайти вихід лише в тому, що при створенні акціонерного товариства саме у змісті установчих документів можна передбачити розділ, який визначить порядок виходу учасника з товариства. Отже, недосконалість законодавства породжує велику кількість корпоративних спорів, які іноді доводиться врегульовувати у судовому порядку. Щоб уникнути судової тяганини, питання виходу учасника з товариства та виплати частини майна учаснику товариства, який виходить, необхідно зазначити в установчих документах, зокрема у статуті товариства. Така процедура значно полегшить вихід учасника з товариства або полегшить і прискорить оперативність судових спорів. Також для запобігання корпоративних спорів необхідно переглянути та удосконалити законодавчу базу щодо виходу учасника зі складу акціонерного товариства.